

УДК 37.013.42(460)“1931/1934”

Зайченко Н. І.

докт. пед. наук, професор, професор кафедри
соціальної роботи та освітніх і педагогічних наук
Національний університет “Чернігівський колегіум”
імені Т. Г. Шевченка

ОКРЕМІ ПРИКЛАДИ ЛЕКЦІЙНИХ ДИСКУРСІВ ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ В ІСПАНІЇ (1931–1934 РОКИ)

Із проголошенням Іспанської Республіки 14 квітня 1931 року було дано значний поштовх освітньому реформуванню у країні. Педагогічна громадськість відчула велетенське натхнення. Зорганізовувалися численні курси вдосконалення вчительства, педагогічні конгреси, на зібрання робітничих товариств запрошувалися знані освітяни та вчені. Іспанська преса 1930-х років рясніла повідомленнями про лекційні дискурси із соціального виховання та соціальної педагогіки.

Наприклад, 18 травня 1931 року розпочався просвітницький курс у Валенсійському Комерційному товаристві. Перша лекція курсу на тему “Громадянське виховання” була запропонована викладачем трудової школи доном Хуліо Мілего (Julio Milego). Наступна лекція “Концепт власності у праві” адвоката сеньйора Хосе Манаута (Jose Manaut Nogues) передбачалася 25 травня 1931 року [1, с. 7].

У № 4727 барселонської газети “Ель Діа Графіко” (El Dia Grafico, 5 листопада 1931 року) повідомлялося, що в суботу 7 листопада 1931 року у Барселонському Ліцеї-клубі відбудеться урочисте відкриття “курсу зі соціально-політичного виховання” [2, с. 2]. Першу лекцію курсу на тему “Професійна орієнтація жінки” викладатиме Еміліо Міра (Emilio Mira). У подальшому, у листопаді – грудні планувалися, зокрема, лекції “Міське управління та соціалізація служб” Хосе Пі (Jose Pi Sunyer), “Голос жінки у новій Конституції” Карлоса Сольдевіли (Carlos Soldevila), “Право робітниці” Мануеля Морета (Manuel Serra y Moret), “Жінка та політика” Хайме Агуаде (Jaime Aguade), “Жіноча праця за новими соціальними Кодексами” Леонор Серрано (Leonor Serrano), “Анархізм та соціалізм” Іларіо Арландіса (Hilario Arlandis), а у січні – лютому 1932 року – лекції “Приватна економіка і колективна економіка” Хосе Тальяди (Jose Tallada), “Демократія та автократія” Луїса Компаніса (Luis Companys), “Криза капіталізму” Хайме Міравітльєса (Jaime Miravitllas), “Жінки перед викликами Республіки” Марії-Луїси

Наварро (Maria Luisa Navarro de Luzuriaga), “Освіта жінки у новому суспільстві” Долорес де Бестейро (Dolores Cebrian de Besteiro) та інші [2, с. 2].

Наприкінці травня 1932 року у Сарагоському університеті було організовано педагогічні курси. Викладач факультету права сеньйор Луньо (Luño) підготував три лекції із соціальної педагогіки [3, с. 2].

У м. Пуебла-де-Санабрія впродовж тижня з 18 до 25 вересня 1932 року передбачався курс вдосконалення для вчителів. У програмі курсу серед інших лекцій були заявлені лекції “Основи соціальної педагогіки. Трудова школа” та “Практика школи дії” інспектора початкового навчання Хуана Гарсії (Juan Garcia y Garcia) [4, с. 3].

8 жовтня 1932 року на зібранні Республіканського Гуртка у Мадриді з доповіддю “Соціальне виховання” виступала знана іспанська письменниця Кармен де Бургос (Carmen de Burgos). Несподівано лекторка знепритомніла. Лікарі, що знаходилися поблизу, надали необхідну екстрену допомогу, констатувавши серцеву недостатність, однак Кармен де Бургос померла. За кілька миттєвостей до смерті письменниця прошепотіла: “Помираю щасливою, тому що помираю у Республіці та з тріумфом моїх ідей. Сеньйори, проголошуйте разом зі мною “Хай живе Республіка!” [5, с. 8].

19 жовтня 1933 року у Барселоні відбулося відкриття конгресу зі соціального виховання, організованого барселонським Атенеєм [6, с. 16].

У ході конгресу були представлені доповіді Хоакіна Мауріна (Joaquín Maurin) “Народний університет і суспільні ідеали”, Х. Пуїга Ферретера (J. Puig y Ferrer) “Естетична культура робітників”, Мігеля Сантало (Miguel Santalo) “Педагогічні місії, стипендії на навчання, відрядження для робітників”, Рамона Торрохи (Ramon Torroja) “Соціальне виховання в школі”; Луїса Серта (Luis Sert) “Гігієна дому та школи у зв’язку з містом” та багато інших [7, с. 1].

У неділю 17 червня 1934 року освітянин Сеферіно Перес (Ceferino Perez) у Вільяелес-де-Вальдавія викладав лекцію на тему “Соціальне виховання”. Лекція мала великий успіх [8, с. 2].

У Робітничому товаристві соціальних студій у м. Вільяфранка Басіліо де Рубі (P. Basilio de Rubi) на початку липня 1934 року розповідав про організацію різних просвітницьких гуртків. На заході були присутні представники робітничих організацій [9, с. 3].

У Кантабрійському коледжі на другу половину липня 1934 року впроваджувалися шкільні літні курси. Для вчителів передбачалися курси “Соціальне виховання та післяшкільна робота” під керівництвом

викладача Енріке Еррери (Enrique Herrera), "Реформа середньої освіти" дона Луїса Ортіса (Luis Ortiz) та інші з 19 до 31 липня [10, с. 2].

Федерація Друзів просвітництва у Мадриді організувала серію заходів під назвою "Четвертий тиждень педагогічних студій" з 27 грудня 1934 року до 1 січня 1935 року. Зокрема, передбачалися лекції "Сучасна філософія педагогіки" Хуана Зарагвети (Juan Zaragueta), "Підготовка вчительства" Ісідро Альмасана (Isidro Almazan), "Нова середня школа у Франції, Ірландії та Англії" Енріке Еррери (Enrique Herrera), "Громадянсько-патріотичне виховання у жіночій середній освіті" Марії Діас-Хіменес (Maria Diaz-Jimenez), "Практичне заняття громадянського виховання у сільській школі" Долорес Наверан (Dolores Naveran), "Педагогічний рух у Женеві" Хуана Тускета (Juan Tusquet) та багато інших [11, с. 11].

Список літератури

1. Cursillo de educacion social. *Las Provincias*. Valencia, Jueves 21 de mayo de 1931. № 20160, año 66. P. 7.
2. Lyceum Club de Barcelona. Orden del curso. *El Dia Grafico*. Barcelona, Jueves 5 de noviembre de 1931. № 4727, año XX. P. 2.
3. Universidad de Zaragoza. Plan de trabajos. *El Defensor Escolar*. Soria, 28 de mayo de 1932. № 1413, año XXIX. P. 2.
4. Cursillo de perfeccionamiento para maestros en Puebla de Sanabria. *La Mañana. Diario republicano*. Zamora, Sabado 10 de septiembre de 1932. № 12, año I. P. 3.
5. Carmen de Burgos ha muerto gritando viva la Republica. *El Liberal*. Sevilla, Domingo 9 de octubre de 1932. № 11986, año XXXII. P. 8.
6. Acto cultural. Ayer se celebrou solemnemente la inauguracion del congreso de educacion social. *El Dia Grafico*. Barcelona, Viernes 20 de octubre de 1933. № 5318, año XXI. P. 16.
7. Comas M. El congreso de educacion social. *El Dia*. Palma de Mallorca, Jueves 9 de noviembre de 1933. № 3862, año XIII. P. 1.
8. Villaeles de Valdavia. *El Diario Palentino*. 26 de junio de 1934. № 15193, año LIII. P. 2.
9. Movimiento social obrero. *Correo de Mallorca. Diario Catolico*. Palma de Mallorca, Lunes 9 de julio de 1934. № 7664, año XXV. P. 3.
10. En el Colegio Cantabro. Cursos de verano. *El Cantabrico*. Santander, Viernes 13 de julio de 1934. № 13798, año XL. P. 2.
11. Cuarta semana pedagogica. *La Voz de Aragon*. Zaragoza, Jueves 27 de diciembre de 1934. № 2829, año X. P. 11.